

ÜNİVERSİTELER İÇİN TÜRK DİLİ

*Engin Yılmaz, Engin Ömeroğlu,
Serhat Demirel, Erol Eroğlu,
Özlem Yahşi, Özlem Düzlü,
Hürdünya Şahan, Şule Ertürk,
Gökhan Ekşi*

Bu ders içeriğinin basım, yayım ve satış hakları kitabın yazarlarına aittir. "Uzaktan Öğretim" tekniğine uygun olarak hazırlanan bu ders içeriğinin bütün hakları saklıdır. İlgili kuruluştan izin almadan ders içeriğinin tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt veya başka şekillerde çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz.

Her hakkı saklıdır © 2022

İÇİNDEKİLER

1. GENEL DİL KÜLTÜRÜ.....	4
1. Bilimsel Metinler.....	4
1.1 Bildiri.....	4
1.2 Makale.....	5
1.3 Tez.....	5
1.4 Rapor.....	6
1.5 Bilimsel Yazım Stillerinden APA'nın Kullanımı.....	7
1.6 Metin İçi Kaynak Gösterme.....	7
1.7 Kaynakça Yazımı.....	8
2. FORM YAZILAR.....	10
2.1 Dönem Ödevi Nasıl Yazılır?.....	10
3. YAZIM KURALLARI.....	13
3.1 Yabancı Özel Adların Yazılışı.....	13
4. OKUMA /DİNLEME-ANLAMA ÇALIŞMASI.....	15
4.1 Eşlek.....	15
5. ÖZET.....	21
6. KENDİMİZİ SINAYALIM (SORULAR).....	22
7. KAYNAKLAR	24

11. BÖLÜM*

AMAÇLAR

- *Bilimsel metinlerle ilgili temel bilgileri kavramak*
Bilimsel metinlerin özelliklerini öğrenmek
Bilimsel metin türlerini öğrenmek
- *Bilimsel yazım stillerinden APA'nın kullanımını öğrenmek*
- *Form yazılardan dönem ödevinin nasıl hazırlanacağını öğrenmek.*
- *Yazım kurallarından yabancı özel adların yazılışlarını öğrenmek.*
- *Okuma/ Dinleme- Anlama Çalışmaları ile metnin (EŞELEK) ana düşüncesini ve metinde geçen yan düşünceleri bulmak.*

ANAHTAR KELİMELELER

- Bilimsel metin
- APA
- Yazım kuralları (Yabancı özel adların yazılışı)
- Okuma/dinleme-anlama

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL METİNLER > Bilimsel Yazım Stillerinden APA'nın Kullanımı > Metin İçi Kaynak Gösterme > Kaynakça Yazımı > **FORM YAZILAR** > dönem ödevi > **YAZIM KURALLARI** > Yabancı özel adların yazılışı > **OKUMA/DİNLEME-ANLAMA ÇALIŞMASI** (Eşelek/Bariş Bıçakçı)

* Bu bölüm; Dr. Özlem DÜZLÜ tarafından hazırlanmıştır.

GENEL DİL BİLGİSİ/KÜLTÜRÜ

1. BİLİMSEL METİNLER

Bilimsel metinler, bir konuda araştırma ve incelemeler yoluyla elde edilen sonuçların duyurulması için kaleme alınan yazılardır. Estetik bir kaygı taşımayan bu metinlerde araştırma ve incelemelerle elde edilen bilgiler, yapılan yorumlar ve ulaşılan sonuçlar; giriş, gelişme ve sonuçtan oluşan bir plan dâhilinde, mümkün olduğu kadar kısa ve anlaşılır biçimde ortaya konur.

Bu başlık altında bildiri, makale, tez ve rapor anlatılacaktır.

1.1 Bildiri:

Bildiri, alanında uzmanlaşmış bir kişinin akademik amaçlı düzenlenmiş organizasyonlarda belirli bir konu hakkında tespit, değerlendirme ve önerilerini sözlü olarak sunduğu metinlerdir. Tebliğ olarak da adlandırılır.

Araştırma ve incelemelere dayanan bildiride konuyla ilgili bir yenilik, orijinal bir fikir ya da buluşu bilimsel kanıtlarıyla ortaya koymak veya daha önce ileri sürülen fikirlere, buluşlara karşı tezler üretmek amaçlanır. Bilimsel bir üslupla hazırlanan bildiri metinleri bilimsel toplantılarda alanında uzman ya da konuya ilgi duyan kişilerden oluşan bir dinleyici kitlesi önünde sunulur. Bir bildirinin sunulması için genellikle 15-20 dakikalık bir zaman tanınır. Sunum sonrasında dinleyenler görüşlerini bildirebilir veya soru sorabilirler.

Bildirilerin yazılı metinleri toplantıyı düzenleyen kurum ya da kuruluşlarca yayımlanabilir. Yazılı metinlerde ilk sayfada metnin başlığı, özeti, konuyla ilgili anahtar kelimeler, metni yazan kişinin isim ve kurum bilgileri yer alır. Bu kısımdan sonra konunun sunulduğu; çalışmanın amacı ve yöntemini de içeren giriş bölümü bulunur. Ardından giriş kısmında ortaya konan tez veya tezlerin belirtilen kapsam ve belirlenen yöntem ya da yöntemler dâhilinde bilimsel verilerle ispatlanmaya çalışıldığı gelişme bölümüne yer verilir. Bu bölüm gerekli görülürse alt başlıklar hâlinde işlenebilir. Metnin sonuç bölümünde ise çalışmada elde edilen sonuçlar ve konuyla ilgili öneriler yer alır.

Metnin sayfa düzeni, yazı tipi, yazım kuralları, atıf yapma ve kaynak gösterme gibi konularda bilimsel toplantıyı düzenleyen birimlerin belirlediği kurallar doğrultusunda hareket edilir.

1.2 Makale:

Bilimsel makale bir bilim insanı ya da araştırmacı tarafından bir buluşu ortaya koymak veya bir konuda düşünce, görüş ve öneriler sunmak için kaleme alınan bilimsel yazılardır. Bu yazılar bir iddia taşıdığı için delil ve ispata dayalı bir anlatım tarzıyla yazılır.

Yazarın seçtiği konuyu bütün yönleriyle ele alıp düşünce, görüş ve iddialarını kanıtlarıyla ortaya koyması gerektiğinden konu hakkında geniş bir araştırma ve inceleme yapılmalıdır. Konuyla ilgili daha önce yapılmış çalışmalar tespit edilmeli, ulaşılan bilgi ve belgeler bir plan dâhilinde makaledeki iddiayı destekleyecek şekilde kullanılmalıdır.

Makalenin planı giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşur. Makalenin konusu, amacı ve yöntemi giriş bölümünde verilir. Giriş bölümü bir ya da birkaç paragraftan oluşabilir. Okurun ilk karşılaştığı bölüm olması açısından ilgi çekici biçimde hazırlanması gerekir. Gelişme bölümü makalenin girişinde ortaya konan tezin ispatlanmaya çalışıldığı bölümdür. Konuyla ilgili bilgi ve belgeler açıklama, örneklendirme, karşılaştırma, tanık gösterme, gözlem ve deneylerden yararlanma gibi teknikler kullanılarak yorumlanır. Konu gerekirse alt başlıklarla bölümlendirilerek işlenebilir. Bu bölümün uzunluğu konunun kapsamı ve derinliğine bağlı olarak değişiklik gösterebilir. Sonuç bölümü gelişme bölümünde söylenenlerin özetlenip sonuca bağlandığı yerdir. Genellikle bir ya da iki paragraftan oluşan sonuç bölümünde konuya dair önerilere de yer verilebilir.

Bilimsel makaleler konunun uzmanlarına hitap ettiği için bilimsel bir üslupla yazılır. Bilimsel terim ve kavramlar dışında sade ve anlaşılır bir üslupla kaleme alınmalı, süslü ve mecazlı anlatımdan kaçınılmalıdır.

Konunun uzmanları tarafından değerlendirildikten sonra dergilerde yayımlanan makalelerin başında bildiride olduğu gibi başlık, özet, anahtar kelimeler, makale yazarının isim ve kurum bilgileri bulunur. Sayfa düzeni, yazım kuralları, alıntılama ve kaynak gösterme gibi konularda derginin belirlediği kurallara uyulur.

1.3 Tez:

Üniversitelerde öğrencilerin ya da öğretim üyelerinin akademik derece elde etmek için hazırladıkları bilimsel metinlerdir. Bir danışman yönetiminde hazırlanan bu metinler genellikle bilimsel bir kurul önünde savunulur.

Tezin ilk aşaması konu seçimidir. Mezun olmak ya da alanında uzmanlaşmak isteyen kişi danışmanı ile birlikte alana katkı sağlayacak bir konu belirlemelidir. Bunun için alanın iyi

bilinmesi, ihtiyaç duyulan çalışmaların tespit edilmesi gerekir. Tezi hazırlayacak kişinin ilgi alanının da dikkate alınarak konunun belirlenmesinin ardından geniş bir literatür taraması yapılmalıdır. Tezin konusu ile ilgili daha önce yapılmış çalışmalar ve ileri sürülmüş düşüncelere dair kapsamlı bir araştırma yapıp tezde kullanılacak bilgiler fişlenmelidir. Tezin yazımı için gerekli malzemenin tamamlanmasının ardından ise yazım aşamasına geçilir. Tez bir plan dâhilinde yazılmalıdır.

Tezde çalışılacak konu esas itibarıyla diğer bilimsel metinlerde olduğu gibi giriş, gelişme ve sonuç bölümleri hâlinde yazılır. Giriş bölümünde konunun sunumu yapılır ve problem belirlenir. Çalışmanın kapsamı ve yöntemi de burada belirtilir. Gelişme bölümünde elde edilen bilgi, belge ve kanıtlar belirlenen problemin çözümüne yönelik olarak işlenir. Burada daha önce yapılan literatür taramaları ve araştırmalar neticesinde belirlenen planlama doğrultusunda konu bölümler hâlinde ele alınabilir. Amaç konunun en uygun şekilde işlenmesi ve anlaşılmasının sağlanmasıdır. Diğer metinlerde olduğu gibi tezde de açıklama, örneklendirme, karşılaştırma, tanık gösterme, gözlem ve deneylerden yararlanma gibi anlatım tekniklerinden faydalanılır. Sonuç bölümünde ise ele alınan problemle ilgili ulaşılan sonuçlar ve öneriler yer alır.

Bu genel planlama dışında üniversitelerin belirledikleri ve tez yazım kılavuzları ile açıkladıkları biçimsel bir planlama da bulunmaktadır. Buna göre bir tezde başlık, ön söz, içindekiler, kısaltmalar, özet, anahtar kelimeler, kaynaklar ve ekler gibi bölümler de yer alır. Tezde uyulması istenen şekil şartları, yazım kuralları, alıntılama ve kaynak gösterme gibi konular da tez yazım kılavuzunda belirtilir.

Bilimsel bir üslupla hazırlanan tezlerin açık ve anlaşılır bir biçimde sunulması önem arz etmektedir. Bunun için dilin kurallarının iyi bilinmesi ve uygulanması şarttır.

1.4 Rapor:

Bilimsel bir konuda araştırma ve inceleme sonuçlarının bildiren yazılardır. Giriş, gelişme, sonuç bölümleri şeklinde yazılır. Raporda ayrıca başlık, raporun sunulduğu makam, hazırlayan kişi, tarih ve süre, gerekçe, ekler, kaynakça başlıkları yer alır. Raporlar ayrıntıya girmeden, açık ve net ifadelerle yazılmalı, bilimsel bir üslup kullanılmalıdır.¹

¹ Rapor hakkında bölümünde ayrıntılı bilgi verildiği için burada kısaca “bilimsel rapor” açıklanmıştır.

1.5 Bilimsel Yazım Stillerinden APA'nın Kullanımı:

Akademik çalışmalarda konuyla ilgili daha önce yapılmış çalışmalardan yararlanma çalışmanın bilimselliği açısından önemli bir noktadır. Bu kaynaklardan elde edilen bilgilerin yazıya geçirilmesinde gözetilmesi gereken belirli kurallar vardır. Hem okurları konuyla ilgili diğer kaynaklara yönlendirmek hem de bilimsel etik açısından yararlanılan kaynakların belirtilmesi gerekir. Kaynakların gösterilmesinde bir standart sağlamak için bilim ve yayın kuruluşları tarafından bazı yazım stilleri belirlenmiştir. Bu yazım stillerinden biri American Psikoloji Derneği tarafından hazırlanan APA (American Psychological Association) stildir.

1.6 Metin İçi Kaynak Gösterme:

Bilimsel metinlerde alıntı yapılan kaynaklar ya dipnotlarla ya da paragraf içinde gösterilir. Son yıllarda paragraf içi kaynak gösterme yöntemi daha çok tercih edilmektedir. Paragraf içi kaynak gösterme sisteminde yapılan alıntının yanına parantez içerisinde kaynağı tanıttak bilgileri yazılır. Bu bilgilerin yazımında değişik uygulamalar kullanılabilir. APA, paragraf içi kaynak gösteriminde yazarın soyadı ve yayın tarihini tercih etmektedir. Alıntının şekline ve yararlanılan kaynakların tek yazarlı ve birden çok yazarlı olmasına göre bilgilerin verilmiş şekli değişiklik göstermektedir. Birden fazla kaynak gösterilecekse kaynaklar noktalı virgülle ayrılır.

Örnekler

Doğrudan Alıntı

Alıntı yapılan kısım kaynak metinden aynen alınırsa parantez içerisinde yazarın soyadı, eserin yayım tarihi ve alıntılanan kısmın sayfa numarası verilir.

(Ergin, 1999, s. 3)

Dolaylı Alıntı

Alıntı yapan kişinin alıntılanan bilgiyi kendi cümleleri ile ifade etmesidir.

(Aksan, 2000)

Tek Yazarlı Kaynak

Yararlanılan kaynak tek yazarlı ise parantez içerisinde yazarın soyadı ve eserin yayım tarihi verilir.

(Seyidoğlu, 2003)

İki Yazarlı Kaynak

İki yazarlı alıntılarda her iki yazarın soyadı ile eserin yayım tarihi verilir.

(Aktaş ve Gündüz, 2010)

İkiden Fazla Yazarlı Kaynak

Yararlanılan kaynağın ikiden fazla yazarı varsa ismi ilk sırada olan yazarın soyadının yanına “ve diğerleri” anlamındaki vd. kısaltması, ardından da tarih yazılır.

(Kaçalın vd., 2012)

1.7 Kaynakça Yazımı:

Metin içerisinde yapılan alıntıların kaynakları metnin sonunda tam künyeleriyle listelenir. Listeleme yazarın soyadına göre yapılır. Burada eserin ismi, yayım yeri ve tarihi, gibi bilgiler de yer alır. Kaynakçada yer alan eserlerin bilgileri kaynağın türüne ve tek yazarlı ve birden çok yazarlı olmasına göre farklılık gösterebilir.

Tek Yazarlı Kitaplar

Tek yazarlı kitaplarda yazarın soyadı ve adının ilk harfi, kitabın yayım yılı, kitabın adı, basıldığı yer ve yayım evi belirtilir.

Ergin, M. (1999). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım Yayım Tanıtım

İki yazarlı Kitaplar

İki yazarlı kitaplarda önce ilk yazarın soyadı ile adının ilk harfi, sonra ikinci yazarın soyadı ve adının ilk harfi, ardından kitabın yayım yılı, kitabın adı, basıldığı yer ve yayım evi yazılır.

Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2010). *Yazılı ve Sözlü Anlatım*. Ankara: Akçağ Yayınları.

İkiden Fazla Yazarlı Kitaplar

Yararlanılan kaynağın ikiden fazla yazarı varsa ismi ilk sırada olan yazarın soyadı ve adının ilk harfinden sonra “ve diğerleri” anlamındaki vd. kısaltması, ardından kitabın basım yılı, kitabın adı, basıldığı yer ve yayım evi belirtilir.

Beyreli, L. vd. (2012). *Yazılı ve Sözlü Anlatım*. Ankara: PEGEM Akademi.

Tek Yazarlı Makaleler

Tek yazarlı makalelerde yazarın soyadı ve adının ilk harfi, makalenin yayım yılı, makalenin adı, yayımlandığı derginin adı, sayı ve sayfa numaraları verilir.

Doğan, A. (2004). Hüsn ü Aşk'ta Sembolik Anlatım. *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. S. 9:1. s. 87-98.

İki yazarlı Makaleler

İki yazarlı makalelerde önce ilk yazarın soyadı ile adının ilk harfi, sonra ikinci yazarın soyadı ve adının ilk harfi, ardından makalenin yayım yılı, makalenin adı, yayımlandığı derginin adı, sayı ve sayfa numaraları belirtilir.

Düzlü, Ö, ve Şahan, H. (2016). Şeyh Gâlib ve Ahmet Hâşim'in Poetik Yakınlıkları. *İ.Ü. Türkiyat Mecmuası*. c. 26/2, s. 167-186.

İkiden Fazla Yazarlı Makaleler

İkiden fazla yazarlı makalelerde sırasıyla bir, iki ve üçüncü yazarların soyadı ve adlarının ilk harfi, makalenin yayım yılı, adı, yayımlandığı derginin adı, sayı ve sayfa numaraları yazılır.

Bir, A, M. Kaçar ve Acar, Ş. (2006). Türk Menzil Okçuluğu, Yay Ve Okları. *Osmanlı Bilimi Araştırmaları. Prof. Dr. Celal Saraç'a Doğumunun 100. Yılı İçin*. c.8. S. 1. 39-67.

Tezler

Tezler kaynakçada verilirken tez yazarının soyadı ve adının ilk harfi, tezin yapılış tarihi, tezin adı, türü, yapıldığı fakülte/enstitü ismi verilir.

Bayram, Y. (2001). *Çiçekler ve Diğer Bitkilerin Divan Şiirine Yansımaları ile Anlam Çerçevesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi SBE.

Ansiklopediler

Ansiklopedilerde madde yazarının soyadı ve adının ilk harfi, yıl, madde adı, ansiklopedinin adı, cilt sayısı ve yayın evi belirtilir.

Aktepe, M. (1989). Ahmed III. *İslam Ansiklopedisi*. c. 2. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.

FORM YAZILAR

2.1 Dönem Ödevi Nasıl Hazırlanır?

Dönem ödevi, bir dersin hedeflenen kazanımlarına katkı sağlamak amacıyla öğrencilere verilen araştırma veya uygulama görevidir. Öğrencilerin araştırma, inceleme, ilişki kurma, yorum yapma, çıkarımda bulunma ve ifade etme becerilerinin geliştirilmesi amaçlanır.

Dersin öğretmeni/öğretim elemanı tarafından verilen dönem ödevinde konu öğretmen/öğretim elemanı ve öğrenci tarafından birlikte belirlenebilir. Konunun belirlenmesinin ardından öğrenci, öğretmen/öğretim elemanı tarafından belirlenen ödev hazırlama ve değerlendirme ölçütlerine göre bir ödev hazırlama sürecine girer. Bu süreçte dikkat edilmesi gereken belirli hususlar vardır:

- (1) Ödev hazırlarken konuyla ilgili detaylı araştırma yapılarak daha önce yazılmış kaynaklara başvurulmalıdır. Bir iki kaynakla yetinilmemelidir. Ödev sadece yorum ya da deneyi içeriyorsa kaynak gösterilmeyebilir.
- (2) Konuyla ilgili bilgi, belge toplamanın ardından planlama yapılmalıdır.
- (3) Elde edilen bilgi ve belgelerin sunumu, yorumlanması ve yapılan çıkarımlar giriş, gelişme ve sonuç bölümleri şeklinde ortaya konur.
- (4) Ödevin içeriği orijinal olmalı, sadece başka kaynaklardan yararlanarak hazırlanmamalıdır.
- (5) Ödev sade ve anlaşılır bir dille yazılmalı, dil bilgisi kurallarına uyulmalıdır.
- (6) Ödevin yazımı konusunda dersin öğretmeni tarafından belirlenen şartlara (dosya formatı, kapak, sayfa düzeni, yazım kuralları vb.) uyulmalıdır.
- (7) Yararlanılan kaynaklar bilimsel yazı stillerine göre belirtilmelidir.

Aşağıda örnek bir ödev metnine yer verilmiştir:

Ödev Konusu: Seçilen bir filmde yer alan bir mesajı ya da bir meseleyi merkeze alarak metin oluşturma.

Örnek Metin:

GELECEĞİN AYNASIDIR GEÇMİŞ

Denir ki: Kelebeğin kanat çırpışı gibi küçük bir şey dünyanın yarısını dolaşacak bir tayfuna sebep olabilir. Kaos Teorisi'ne göre küçük sandığımız şeyler hayatımıza düşündüğümüzden fazla müdahale eder. Kelebek etkisi filmindeki örnekler gibi geçmişteki en ufak bir değişiklik bile geleceği mahvedebilir. Geçmişle barışıp geleceğe yürüyenler de vardır, geçmişi değiştirme fırsatı olsa hiç düşünmeyecek olanlar da. Geçmişteki hatalarımız ve gelecek planlarımız bizi biz yapan unsurlar değil midir aslında?

Geçmişi olduğu gibi kabul etmek yerine “Keşke...” ile başlayan cümleler kurarız bazen. “Keşke” olumsuz gibi gelse de kulağa her zaman geçmişte acı veren pişmanlıkları ifade etmez. Bizler mutluluk duyduğumuz anlarda da daha fazla mutluluğa ulaşıyaydım düşüncesiyle “keşke” deriz. Keşke şöyle yapmasaydım, keşke öyle demeseydim, keşke şunu yaşamasaydım... Bilmeliyiz ki “keşke” yükümüzü hafifletmez. Aksine yükümüz ağırlaşır. Duyulan pişmanlıklar geçmişe dönmemizi sağlamaz.

Diyelim ki filmdeki karakter gibi geçmişi değiştirebildiğimizi fark ettik. Bunun kelebek etkisiyle geleceğimizde ne büyük felaketler doğuracağını tahmin bile edemeyiz. Baş karakter Evan, yedi yaşından beri tuttuğu günlükler sayesinde geçmişe dönebiliyordu. Kötü bir anısında iyilik diye düşünüp değiştirdiği bir detay kollarını kaybetmesine sebep olduğunda ve geleceğe günlük tutmadan geldiğini fark ettiğinde dünyası başına yıkılmamış mıydı? İşte geçmişten gelen ufak sandığımız bu detaylar geleceğimizi şekillendiren detayların ta kendisidir. Geçmiş, geleceğin yol haritasıdır. Ancak geçmişimiz hayatımıza yön vermemeli. Bizler, geçmişin yalnızca hatalarımızın tekrarını engellemesine izin vermeliyiz.

Yol haritasında ilerlerken unutmamamız gereken gerçekler vardır. Zaman. Satın alamaz, geri döndüremeyiz. Hayattaki en değerli hazinemiz olduğunu bilmeliyiz. İnsan ömrünün geçmişe takılıp kalacak kadar uzun olmadığını fark etmeliyiz. Kabullenmek. Geçmişin geçmişte kaldığını, değiştirilemeyeceğini, değiştirilse bile büyük pişmanlıklar doğurabileceğini kabullenmeliyiz. Ders almak. Aldığımız derslerle kendimizin farkına varmalıyız. Geçmişteki pişmanlıklara üzölmek yerine onlardan ders aldığımız için mutlu olmalı ve her birinin gelecek için birer tecrübe olduğunu unutmamalıyız.

Çok düşündüğünüz, odaklandığınız ne varsa ondan kurtulamazsınız derler. Eğer bu şey geçmiş ise kendimizi pişmanlıklara mahkûm ederiz. Robin Sharma şöyle demiştir: Geçmişin hapisanesinde tutuklu olmayı bırak, kalan ömrünün mimarı olmaya bak! Hayat pişmanlık duyulamayacak kadar kısa. Haydi şu sözleri haykıralım dünyaya: “Geçmişi kucakla, hataları kabullen, anı yaşa! Çünkü gelecek bir adım uzağında.”

Kaynaklar

Sharma, R.S. (2005). Ferrari'sini Satan Bilge. İstanbul: GOA Basım Yayın.

YAZIM KURALLARI

3.1 Yabancı Özel Adların Yazılışı

Yabancı özel adların yazılışı dillere göre farklılık gösterir.

Latin Harflerini Kullanan Dillerdeki Özel Adlar

1. Latin harflerini kullanan dillerdeki özel adlar özgün biçimleriyle yazılır: *Beethoven, Byron, Cervantes, Chopin, Eminescu, Grimm, Horatius, Molière, Puccini, Rousseau, Shakespeare; Bologna, Buenos Aires, Iorga, Ile-de-France, Karlovy Vary, Latium, Loire, Mann, New York, Nice, Rio de Janeiro, Vaasa, Wuppertal* vb. Ancak Batı dillerinde kullanılan adların okunuşları ayraç içinde gösterilebilir: *Shakespeare (Şekspir)* vb.

2. Eskiden dilimize yerleşmiş bazı Batı kökenli kişi ve yer adları Türkçe söylenişlerine göre yazılır: *Napolyon, Şarlken, Şarl (Demirbaş Şarl); Atina, Brüksel, Cenevre, Londra, Marsilya, Münih, Paris, Roma, Selânik, Venedik, Viyana, Zürih; Hollanda, Letonya, Lüksemburg* vb.

3. Yabancı özel adlardan türetilmiş akım adları Türkçe söylenişlerine göre yazılır: *Dekartçılık, Epikürcülük, Kalvenci, Kalvencilik, Kalvenizm, Kartezyenizm, Lüterci, Lütercilik, Marksçılık, Marksist, Marksizm* vb.

4. Ait olduğu dilde ayrı yazılan yer adları Türkçede de ayrı yazılır: *Buenos Aires, Frankfurt am Main, Freiburg im Breisgau, Hyde Park, Mont Blanc, New Orleans, New York, Rio de Janeiro, San Marino, Wiener Neustadt, Titov Veles* vb.

Arapça ve Farsça Özel Adlar

Kökeni Arapça ve Farsça olan kişi ve yer adları Türkçenin ses ve yapı özelliklerine göre yazılır: *Ahmet, Bedrettin, Fuat, Mehmet, Necmettin, Nizamettin, Ömer, Rıza, Saadettin; Cezayir, Fas, Filistin, Mısır, Suudi Arabistan; Bağdat, Cidde, Erdebil, Halep, İsfahan, İskenderiye, Medine, Mekke, Şam, Şiraz, Tahran, Tebriz, Trablusgarb* vb.

Yunanca Özel Adlar

Yunanca adlar yazılırken Yunan harflerinin ses değerlerini karşılayan Türk harfleri kullanılır: *Homeros, Herodotos, Euripides, Pindaros, Solon, Sokrates, Aristoteles, Platon, Venizelos, Karamanlis, Papandreu, Onasis* vb.

Ancak *Herodotos, Sokrates, Aristoteles, Platon, Pythagoras, Eukleides* adları dilimize *Herodot, Sokrat, Aristo, Eflatun, Pisagor, Öklid* biçimlerinde yerleşmiştir.

Rusça Özel Adlar

Rusça özel adlar yazılırken Rus harflerinin ses değerlerini karşılayan Türk harfleri kullanılır: *Bolşevik, Brejnev, Çaykovski, Çehov, Dostoyevski, Gogol, Gorbaçov, İlminski,*

İlyiç, Katayev, Klyaştornıy, Malov, Mendeleyev, Prokofyev, Puşkin, Şolohov, Tolstoy, Yeltsin; Moskova, Omsk, Orenburg, Petersburg, Volga, Yenisey vb.

Uzak Doğu Dillerindeki Özel Adlar

1. Çince adlar, Türkçede yerleşmiş biçimlerine göre yazılır: *Huangho, Kanton, Nankin, Pekin, Şanghai.*

Çince soyadları küçük adlardan önce gelir. Soyadları çoklukla tek hecelidir, küçük adlar ise bir veya iki heceden oluşur. Bu adlar büyük harfle başlar; heceler arasına çizgi konur: *Sun Yat-sen, Lin Yu-tang.* Yalnız *Konfüçyüs* gibi yaygınlık kazanmış adlar bitişik yazılır.

2. Japonca adlar da Türkçede yerleşmiş biçimlerine göre yazılır: *Tokyo, Hiroşima, Nagazaki, Osaka, Kyoto; Hirohito, Kayako Hayashi, Sbuishi Kato, Masao Mori.*

Türk Devletleri ve Topluluklarındaki Özel Adlar

Türk devletleri ve topluluklarındaki kişi ve yer adları Türkçede yerleşmiş biçimlerine göre yazılır: *Azerbaycan, Özbekistan; Taşkent, Semerkant, Bakü, Bişkek; Abdullah Tukay, Abdürrauf Fitrat, Bahtiyar Vahapzade, Baykonur, Cafer Cebbarlı, Cemal Kemal, Cengiz Aytmatov, İslam Kerimov, Muhtar Avazov, Osman Nasır vb.*

OKUMA/DİNLEME- ANLAMA ÇALIŞMASI

4. Aşağıdaki metni dinleyin/okuyun ve metinle ilgili sorulara yanıt verin.

EŞELEK²

On dört kişiydik. Hepimiz bir şey bekliyor, bir şey umuyorduk. Aşk, dostluk, değişim, anlam, mucize... Haftada bir toplanıyorduk. Ne olacaksa bu süreklilik sayesinde olacaktı. Bunu hepimiz hissediyor, hiçbir toplantıyı kaçırmamaya çalışıyorduk.

Benim zaten bu toplantılardan başka bir işim yok. Evde bekleyenim de yok. Çocuklar var, iki oğlum. Ama büyüdüler, biri lisede diğeri üniversitede okuyor, kendi dünyalarındalar. Kocam var, o da kendi âleminde. Hep öyleydi, orada kalsın. Kocamın ve çocuklarımın beni beklediklerini, bana değer verdiklerini hiç sanmıyorum. Acı gerçek. Kadınlar acı gerçekleri bütün açıklığıyla görür ve hemen saklarlar. Öyle bir saklarlar ki sonra kendileri bile bulamaz. Ben de bunu annemden öğrendim... Aslında çocuklarım beni biraz ciddiye alsalar bana yeterdi. Hiç ciddiye almadılar. Ciddiye alsalardı zaten büyümezlerdi. Benim bunu isteyip istemediğime aldırmadan, bana sormadan büyüdüler. Onlar büyüyünce ben ısırılıp bırakılmış bir elmaya döndüm. Isırılmış elma nedir ki şu hayatta, kim ne yapsın! Bari dedim, olacaksa tam olsun: Bir ısırık da ben aldım, sonra bir ısırık daha, yedim bitirdim kendimi. Sonunda, annemin dediği gibi, eşeleğim çıktı.

Eşelek ne demek, diye sordum bir toplantıda, mahsus sordum, hiçbiri bilemedi. Aramızda bir rekabet vardı, hangimiz daha çok okuyor, hangimiz daha bilgili, yarışıyorduk düpedüz. Liderlik yarışı. Erkekler pek girmiyordu bu yarışa, biz kadınlar nefes nefese kalıyorduk. Özellikle hangi kitabı okuyacağımız konusunda müthiş bir mücadele vardı. Herkes kendi önerdiği kitabın okunmasını istiyordu. Küsenler, hırslananlar oluyordu. Ben de bazen hırslanıyordum, gruba neden katıldığımı unutacak kadar hırslanıyordum.

Ben aslında bu okuma grubuna annem için katılmıştım. Annemi yatıştırabilmek için.

Annem öleli çok oldu ama ben hâlâ onu yatıştırmaya çalışıyorum. Martin sonlarından kasımın ortalarına doğru elimi uzatıyorum, annemin sonbaharda iyice zayıflamış saçına bademyağı sürüyorum, kulağına bir şeyler fısıldıyorum. Gören ninni diye düşünür, dua diye düşünür. Oysa ne ninni ne de dua...

² Eşelek: Elma, armut, ayva vb. meyvelerin yenmeyen iç bölümü.

Ölüleri, hele annem gibileri yatıştırmak zor, çok zor! Biricik hayatlarının uzak, yakın bir sürü insan tarafından talan edilmiş olmasının kızgınlığını duyuyorlar. Hayatın sıradan zevkleri için büyük bahislere girmekten yorgun düşmüşler. Boğazlarına bir kılçık takılmış gibi devamlı öksürüyorlar. Daha kötüsünü düşünüp sürekli şükredenlere artık öfkeyle, küçümsemeyle yaklaşıyorlar ve annem, evet annem, üzerinde lacivert bir lizözle, aşırı kızgın, son derece kibirli, her türlü bahisten caymış olarak işlek bir caddenin kenarında duruyor. Hızla geçen otomobillere aldırıyor. Karşıya geçmeye çalışıyor, ille karşıya geçecek. Ona, yoldan uzak dur, diye bağırmanın bir anlamı yok. Onunla bağırmadan konuşmam gerekiyor, yatıştırmak için hiç durmadan ama yumuşak bir biçimde konuşmam gerekiyor. Ona kendisini anladığımı hissettirmem gerekiyor. Aksi takdirde delice bir şey yapabilir, karşıya geçmek için kendini yolun ortasına atabilir. Bunu hiç istemem, hiç. Annem yolun kenarında her an yola fırlayacakmış gibi dururken, tehlike altındayken, gündelik dili anlamıyor, hatta işitmiyor, çok denedim. Onunla başka bir dilde konuşmak gerekiyor. Çünkü onun dili artık gündelik değil, öncesiz ve sonrasız bir dil. Artık öncesiz ve sonrasız bir dilin içinde, orada yaşıyor. Annemin gündelik dili anlamadığını tesadüfen fark ettim. Bir gün yine onu yatıştırmaya uğraşırken ve başaramazken, ne yapacağımı bilemeyecek kadar çaresiz hissettiğim bir anda, tuttum ona *Parasız Yatılı*'dan bir öykü okudum. Genç kızlığımda almıştım bu kitabı, yanımdan hiç ayırmadım. Açıp okuduğumdan değil, o eski benden bir hatıra olsun, evlenince kaybolacak, silinecek şeylerden bir iz kalsın diye... Annem okuduğum öyküyü şaşırtıcı bir ilgiyle dinledi, kaldırımdan yola inmedi, sükûnet içinde bekledi. Anlaşıldığını düşünen insan farkında olmadan gülümser ya, işte öyle gülümsedi bana. O zamandan beri annemle edebiyat aracılığıyla konuşuyoruz. O zamandan beri edebiyat benim anadilim oldu. Mecaz.

Annemle verimli bir konuşma yapabilmek ve onu yatıştırabilmek için çok okumam gerektiğini anlamam uzun sürmedi. Kendimi hayatın akışına, gündelik dile bırakmamam, sürekli okumam gerekiyordu. Disipline ihtiyacım vardı, okuma grubuna bu nedenle katıldım. Her hafta aksatmadan bir kitap okuyor, ardından kitabı tartışıyorduk. Diğerlerinin de yatıştırmaları gereken ölüleri mi var bilmiyordum ama onlar da başka çareleri yokmuş gibi okuyorlardı. Kitaplardan, belki de birbirlerinden bir şeyler bekliyor, bir şeyler umuyorlardı: aşk, mucize, iktidar...

Cumartesi öğleden sonraları bir kafede toplanıyorduk; çay, kahve içiyor, pasta, kek yiyorduk. Ben havuçlu kek tercih ediyordum ya da elmalı kurabiye. Bol bol fotoğraf çekiliyordu: Elimizde kitap, gülümsüyorduk. Sonra hepimiz sırayla okuduğumuz kitap hakkında fikirlerimizi söylüyorduk. Bana, cümlelerimizle kitabı, yazarı kendi çizdiğimiz bir

çemberin içine almaya çabalıyoruz gibi geliyordu. Kitabı beğenmeyenler çok daha cüretkâr, çok daha keskin cümleler kuruyordu, daha çok bağırıyorlardı. Ben de bazen bu okuma grubuna annem için, onunla konuşmayı sürdürmek için katıldığımı unutuyor, sevmediğim kitapları, yazarları yerden yere vuruyordum. Doğrusu iyi geliyordu. Söylediklerimin dinleniyor olması, on dört kişilik bu ortaklık, bu süreklilik iyi geliyordu.

Ortak hayallerimizden biri de, kitaplarını okuduğumuz bir yazarı toplantımıza davet etmektir. Yazar seçimi tabii yine epey tartışma yarattı. Sonunda, benim pek de sevmediğim bir yazarda karar kılındı. Genç bir yazardı, üç öykü kitabı vardı, biz üç kitabını da okumuştuk, bu bakımdan davet edilmesi uygundu. Ayrıca genç olduğu için bizi reddetmeyeceğini düşünüyorduk. İki kişi çağıracağımız yazara ulaşma görevini üzerine aldı. Birkaç hafta sonra yazardan davetimizi kabul cevabı geldi.

Bir yazarla sohbet edeceğimiz için heyecanlıydık. Mezuniyet heyecanı gibi bir şey... Birbirimize söylemiyorduk ama davetimizin kabul edilmesi bize bir gücümüz, bir ağırlığımız olduğunu da hissettirmişti, buna sevinmiştik.

Sohbet günü gelmeden önce yazarın üç öykü kitabını yeniden okudum. Öykülerin çoğunu unutmuşum. İyi de olmuş, annem ilk kez dinliyor gibi ilgiyle dinledi beni, yolun karşısına geçmeye çalışmadı. Yazar, genç bir kadın. Hayatın bizim bilmediğimiz bir rengi, bir tadı varmış da o biliyormuş gibi yazıyor. Ona söyleyeceğim şeyleri tartıp durdum aklımda. Sert eleştirilerde bulunacaktım. Kolay hüznler bunlar, diyecektim, yapıştırma duyarlılıklar. Siz hiç gerçek bir acıyla karşılaşmamışsınız. Annenizin hayatını çaresizce tekrar etmek ve sonunda bir eşlek gibi kalmak ne demek, bilmiyorsunuz.

Cumartesi öğleden sonra ona uygun değilmiş, pazartesi geldi. Benim için fark etmiyor zaten, benim başka işim yok, bekleyenim yok. Diğerleri programlarını, işlerini ayarladılar. Tam kadro çıktık yazarın karşısına. Kafede toplantı sırasında üç masayı birleştirip otururuz. O gelince, onu bir masaya oturttuk, biz sandalyelerimizle masanın çevresinde geniş bir yay oluşturduk.

Güzelce bir kadındı, benden en az on beş yaş gençti. Henüz saçlarını boyamıyordu, makyaj da yapmamıştı. Kaşları seyrek ve düzgündü, belki de kaşlarını almasına gerek bile kalmıyordu. Kulaklarında gümüş halka küpeler vardı. Rahat ve neşeliydi. Yazmaya nasıl başladığını anlattı, ilk kitabını nasıl güçlkle bastırabildiğini filan... Bizimkiler onun için üzüldüler, şefkat dolu cümleler kurdular. Ben üzülmedim, aksine sinirlendim. Yazdıklarını sevmediğim için değil. Onun hep kaldırımda yürüyen, hiç yola inmeyen biri olduğunu

anladığım için. Sözünü kestim, “Gündelik dil bize neden yetmiyor?” diye sordum. “Neden sözcükleri gerçek anlamlarıyla kullanmak bize yetmiyor?” Böyle damdan düşer gibi sormam herkesi şaşırttı, onu da şaşırttı. Yüzüme baktı, bakar bakmaz içimdeki öfkeyi fark etti. Korktu, yanağı seğirdi, bunu gördüm. Küpesiyle oynamaya başladı. Bir suskunluk oldu. Herkes gerilmişti, kimse ne diyeceğini bilemiyordu. Ben soruma bir cevap beklemiyordum, oğullarımın bu saldırgan tavrımı nasıl bulacaklarını düşünüyordum. Küçümseyeceklerdi muhtemelen. Belki de daha kötüsü, hiç aldırmayacak, odalarını toplamalarını söylediğimde baktıkları gibi bakacaklardı bana. Söylediklerimi anlamıyor, hatta işitmiyor gibi.

“Mecazlardan söz ediyorsunuz,” dedi yazar. Beni ve kendisini yatıştırmak istercesine zoraki gülümsüyordu. “Mecazlara, söyleyeceğimiz şeyi daha etkili kılmak için başvururuz, bütün söz sanatları bunun içindir, anlamı inceltmek içindir.” Aramızdan birkaç kişi hemen onu onayladı. Son söz söylenmiş, konu kapanmış gibi bir hava estirdiler. Gerilim bitsin istiyorlardı. Boynumdaki fuları çözdüm, bunaltıyordu. “Gerçeğin ne olduğunu bizzat yaşayıp görünce,” dedim sesim titreyerek, “insan sözcükleri gerçek anlamlarının dışında kullanmayı bence gerçeğe bir çeşit başkaldırı olarak benimsiyor. Gerçeği aşmak veya gerçeğin yarattığı hayal kırıklıklarını hafifletmek için mecazlara başvuruyor.”

Yazar önce, “Çok doğru!” diyerek bana katıldı ama sonra kolay teslim olduğunu düşündü. “Gerçek dediğiniz nedir ki?” dedi. Hepimize tek tek baktı. Yüksek sesle sordu: “Kim biliyor gerçeği?” O da sinirlenmişti. Belki de sinirlenmemişi, her şeyi bir tiyatro oyununa ya da yüzeysel bir felsefe sohbetine çevirmeye çalışıyordu.

Bizimkilerden biri, emekli bir subay, “Burada şu anda son derece entelektüel bir tartışma yaşanıyor!” dedi coşkuyla. Yazarın ve benim ayrı ayrı fotoğraflarımızı çekti. İkimizi aynı kareye sığdıramamıştı. Okuma grubumuzla övünüyordu, içtendi. Bana öyle geldi.

“Ben biliyorum gerçeği,” dedim. “Gerçek, annelerimizle kurduğumuz ilişkidir. Gerçek, en basit hâliyle budur!”

Yazar hiç düşünmeden cevap verdi: “Benim annemle ilişkim hayal kırıklığı barındırmıyor, başkaldırmamı gerektirmiyor.”

Kendisinden söz eder gibi değil, beni suçlar gibi konuşmuştu. Beni suçlamıştı! Beni mi suçlamıştı?! Buna dayanamadım, öfkeyle ayağa fırladım, fularımı yere düşmeden yakaladım. Tam o anda, kafenin kapısında annemi gördüm. Üzerinde lacivert lizöz, merakla

İçeri bakıyor, beni arıyordu. Yola inmiş, vızır vızır otomobillerin arasından karşıya geçmiş, diye düşündüm, kızının yanına gelmek için, eşleği çıkmış kızını yatıştırmak için.

Barış Bıçakçı

SIRA SİZDE

Metinle ilgili aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

SORULAR

1. Metinde “eşelek” benzetmesinin ifade ettiği durumu açıklayınız.
2. Katılımcıların kitap okuma grubuna katılma nedenleri nelerdir?
3. Kahramanın kitap okuma grubuyla ilgili eleştirileri var mı? Varsa nelerdir?
4. Mecazın kahramanın hayatındaki rolü nedir?

ÖZET

On birinci bölümde öncelikle **bilimsel metinler** ve **bilimsel metin türleri** üzerinde duruldu. Araştırma ve incelemeye dayalı metinler olan bilimsel metinlerin bir plan dâhilinde yazılması gerektiği vurgulandı. Bilimsel metin türlerinin özelliklerinden bahsedilerek bu metinleri oluştururken dikkat edilmesi gereken hususlara değinildi. Ayrıca bilimsel metinler oluşturulurken yararlanılan kaynakların bilimsel yazım stillerine göre belirtilmesinin hem okurları diğer kaynaklara yönlendirmek hem de bilimsel etik açısından önemli olduğu belirtildi. Bu yazım stillerinden biri olan **APA'nın kullanımı** hakkında bilgi verildi.

Yine bu bölümde **dönem ödevinin ne olduğu ve nasıl hazırlanması gerektiği** üzerinde duruldu. Bir dersin hedeflenen kazanımlarına katkı sağlamak amacıyla verilen bu araştırma ya da uygulama faaliyetinin bir planlama ile yapılması gerektiği vurgulandı. Ödevin orijinal olması gerektiği söylenerek sadece başka kaynaklardan yararlanarak ödev hazırlamanın yanlış bir yöntem olduğu belirtildi.

Ayrıca *yazım kurallarından* **yabancı özel adların yazılışı** işlendi. Geldiği dile göre değişiklik gösterebilen yabancı özel adların dillere göre nasıl yazılması gerektiği açıklandı.

Okuma/dinleme-anlama çalışmasında Barış Bıçakçı'nın *Eşelek* hikâyesi verildi. Öğrencilerin hikâyeden anladıklarını ifade etmelerine yönelik sorular soruldu.

KENDİMİZİ SINAYALIM

SORULAR

1. Aşağıdakilerden hangisi bilimsel metinlerin özelliklerinden değildir?

- a) Estetik bir kaygı taşımaz.
- b) Bir plan dâhilinde yazılır.
- c) Araştırma ve incelemelere dayanır.
- d) Bilimsel bir üslupla yazılır.
- e) Mecazlara yer verilebilir.

2. Aşağıdakilerden hangisi bilimsel metinlere örnek oluşturmaz?

- a) Makale
- b) Tez
- c) Nutuk
- d) Rapor
- e) Bildiri

3. Aşağıdakilerden hangisi bildirinin özelliklerinden değildir?

- a) Bilimsel toplantılarda sunulur.
- b) Dinleyiciler önünde sunulur.
- c) Tebliğ olarak da adlandırılır.
- d) Bildiriler yayımlanmaz.
- e) Bilimsel bir üslupla hazırlanır.

4. Üniversitelerde öğrencilerin ya da öğretim üyelerinin akademik derece elde etmek için hazırladıkları bilimsel metinlerdir.

Yukarıda tanımlanan bilimsel metin hangisidir?

- a) Bildiri
- b) Rapor
- c) Makale
- d) Tez
- e) Konferans

5. Aşağıdakilerden hangisi makalenin özelliklerinden değildir?

- a) Giriş, gelişme ve sonuç bölümleri şeklinde planlanır.
- b) Delil ve ispata dayanmaz.
- c) Dergilerde yayımlanır.
- d) Konunun uzmanları tarafından değerlendirilir.
- e) Bilimsel bir üslupla yazılır.

6. Aşağıdakilerden hangisi tezde bulunmaz?

- a) Gerekçe
- b) Ön söz
- c) Özet
- d) İçindekiler
- e) Kaynaklar

7. Bir kaynağın tam künyesinde hangi bilgi yer almaz?

- a) Yazar adı
- b) Yayın yılı
- c) Kaynağın yazıldığı yer
- d) Yayın yeri
- e) Kaynağın adı

8. Dilimize Arapça ve Farsçadan geçmiş kişi ve yer adlarının Türkçedeki kullanımına göre aşağıdakilerden hangisinin yazımı doğrudur?

- a) Fuad
- b) Mehmed
- c) Haleb
- d) Necmeddin
- e) Şam

9. Öğrencilere dönem ödevi verilmesinin amaçları arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- a) Derste hedeflenen kazanımlara katkı sağlamak.
- b) Öğrencilerin araştırma yapmalarını sağlamak.
- c) Öğrencilerin yorum yapma becerilerini geliştirmek.
- d) Dersin başarı durumunu yükseltmek.
- e) Öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmek.

10. Ödev hazırlama süreciyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- a) Ödev hazırlarken konuyla ilgili detaylı araştırma yapılmalıdır.
- b) Ödev tek bir kaynaktan yapılmalıdır.
- c) Ödev giriş, gelişme ve sonuç bölümünden oluşacak biçimde planlanmalıdır.
- d) Ödevin yazımı konusunda dersin öğretmeni tarafından belirlenen şartlara uyulmalıdır.
- e) Yararlanılan kaynaklar ödevin sonunda gösterilmelidir.

YANIT ANAHTARI

1-e, 2-c, 3-d, 4-d, 5-b, 6-a, 7-c, 8-e, 9-d, 10-b

KAYNAKLAR

- Akalın vd. (2019). *Türk Dili II*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
<https://ets.anadolu.edu.tr/storage/nfs/TUR202U/ebook/TUR202U-13V4S1-8-0-1-SV1-ebook.pdf>
- American Psychological Association. <https://apastyle.apa.org/> (E.T. 15.08.2022).
- Babacan, M. (2011). *Yazılı ve Sözlü Anlatım (Kompozisyon Bilgileri)*. İstanbul: Akademik Kitaplar.
- Balcı vd. (t.y.). *Türk Dili II*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.
<http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/kok/turkdili2.pdf>
- Beyreli, L. vd. (2012). *Yazılı ve Sözlü Anlatım*. Ankara: PEGEM Akademi.
- Bıçakçı, B. (2021). *Doğum Lekesi Gibi Bir Gülümseme*. İstanbul: İletişim Yay.
- Çağbayır, Y. (2007). *Ötüken Türkçe Sözlük 4-5*. Ankara: Ötüken Neşriyat.
- Eco, U. (2018). *Tez Nasıl Yazılır?*. İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Erbil, B. vd. (2005). *Yazılı ve Sözlü Anlatım*. İstanbul: Lisan Yayıncılık.
- Kaçalın, M. vd. (2012). *Yazılı ve Sözlü Anlatım*. Ankara: Elhan Kitap.
- Pilav, S. Ve Ünalın, Ş. (2012). *Eğitim Fakülteleri İçin Yazılı ve Sözlü Anlatım*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- TDK. *Türk Dil Kurumu Yazım Kılavuzu*. <https://www.tdk.gov.tr/icerik/yazim-kurallari/yabanci-ozel-adlarin-yazilisi/> (E.T. 10.08.2022)
- Yakıcı, A. vd. (2004). *Üniversiteler İçin Türkçe-1 Yazılı Anlatım*. Ankara: Bilge Yayınları.